

A művészek szakszervezeti életéről

Értekezlet Szegeden

Közös, úgynevezett titkársági értekezletet rendezett tegnap, csütörtökön Szegeden a Művészeti Dolgozók Szakszervezetének Szövetsége és a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa az SZMT-székházban. A megbeszélésen — amelyen jelen volt **dr. Várnai Ferenc**, a SZOT szervezési és káderosztályának munkatársa, **Simó Tibor**, a szakszervezeti szövetség főtitkára, **Simon László** és **dr. Békés Imre** titkár, továbbá **dr. Agoston József**, az SZMT vezető titkára, **dr. Dobóczy Károlyné** és **Kovács Sándor** titkárok, valamint **dr. Simoncsics János**, a Művészeti Dolgozók Szakszervezete Szövetségének megyei szervezője — áttekintették és értékelték a Csongrád megyei művészeti alapszervezetek tevékenységét.

Összesen hat alapszervezet és két különálló szakszervezeti csoport működik a megyében: a Szegedi Szimfonikus Zenekarnál, a színházban, a szórakoztató zenészeknél, a zenepedagógusoknál, a tévé szegedi stúdiójában, a Csongrád megyei Moziüzemi Vállalatnál, továbbá a képző- és iparművészek között Szegeden és Hódmezővásárhelyen. A legfőbb közös gond: az elhúzódsó színházi rekonstrukció egyszerre három munkahelyet is érint — a színházon kívül a szimfonikusokat és a moziüzemi vállalat dolgozóit egyaránt.

A szimfonikus zenekar egy kifogásolható akusztikájú, kevés kiszolgálóhelyiséggel rendelkező próbateremben

kényszerül végéznél munkáját, s bizony kedvezőtlen körülmények fogadják az egyébként nem is ritkán ide látogató vendégművészeket, karmestereket. Am a közeljövőben e gondok talán megoldódnak, ha az épületben levő két lakást birtokukba vehetik. Jóval reménytelenebb viszont a helyzet az önálló koncertterem ügyében: a terv, miszerint megkapnák a régi zsinagóga épületét, továbbá a szakszervezet a szimfonikusoknál jól működik — önmagáért beszélő, öröndetes tény. Ugyanígy példás a színház szakszervezeti élete is, a közismert elhelyezési nehézségek ellenére például saját erőből, nem csekély áldozatkészséggel képesek voltak bevezetni az ötnapos munkahéft. A szórakoztató zenészeknél a jó szakszervezeti munkát csak a vendéglátóipar általános helyzetével megegyező munkahelyi körülmények zavarják, melyeknek elsődleges következménye, hogy nemigen van lehetőség próbákra. A zenepedagógusok szintén helyiséggondokkal küszködnek: az itteni élénk szakszervezeti munka jóvoltából a zeneiskolában ugyan sikerült csökkenteni a nehézségeket, de az elavult épületben „társbérletként” jelen levő Tömörkény István zenegimnáziumon segíteni csak komoly állami támogatással lehetséges.

Nem találkozhat már hasonló nehézségekkel a szegedi tévéstúdió: a nemrég birtokba vett új székház nemcsak korszerű, tágas is — viszont új műszaki berendezésekkel nem gyarapodott. A stúdió voltaképpen létrehozása óta csak „levetett” technikát kap, a berendezések állapota így folyamatosan romlik, javítási költségük pedig egyre nő, s a helyszíni közvetítésknél színes technikát nem alkalmazhatnak.

Igen rendezett és szervezett a szakszervezeti élet a megyei moziüzemi vállalatnál: komplex munkavédelmi tervet készítettek, amelyenél is inkább jelentős tettek számít, hiszen a dolgozó egymástól távol eső helyeken (összesen 82 film-színházban) végzik munkájukat. Általában jól működnek Csongrád megyében a művészeti alapszervezetek. Kapcsolatuk szakmai szakszervezetekkel jó, hatékony és eredményes, munkájukat az SZMT állandó figyelemmel kíséri. (Sajnos, az SZMT illetékes megyei szervezőjének presztízse nem sokat javult az évek során.) A változó gondok, az elsősorban a kedvezőtlen munkakörülményekre vonatkozó nehézségek azonban az állami és a szakszervezeti szervek közös gondjai, megoldani csak széles körű társadalmi-politikai összefogással lehet. Ez pedig a legjelentősebb művelődéspolitikai feladatok egyike ma Csongrád megyében — hangsúlyozták szövetség értekezletén.

D. L.

A természettudományok helye műveltségképünkben

Harmadik alkalommal rendezte meg a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Szeged városi szervezete — karöltve a közművelődési és oktatási intézményekkel — **természettudományi rendezvény sorozatát**. A gazdag programban szerepelt többek között csillagászati, űrkutatási, geológiai, földrajzi, biológiai, genetikai, környezetvédelmi előadás, kiállítás nyitottak, labor-látogatásokat szerveztek. A rendezvény sorozat egyik vendége **dr. Juhász Árpád**, a TIT budapesti Természettudományi Stúdiójának igazgatója, a televízió Kalendarium című adásának szerkesztő műsorvezetője volt. Először arról érdeklődtünk, hogy intézménye milyen helyet foglal el a természettudományos műveltség terjesztésében?

A természettudományi műveltséget sokan ápolják és népszerűsítik hazánkban, ki kötelességből, ki fölismeret szükségességéből, ki meggyőződésből. A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat e munkában prím szerepet játszik, s erre tradicionális okai vannak. Elődje 1841-ben Természettudományi Társulat néven alakult meg, s bár azóta tevékenysége módosult, belső struktúrája átalakult, munkájának harmadát a természettudományos és műszaki ismeretterjesztés teszi ki ma is. (Másik harmadát a társadalomtudományok népszerűsítése, a fennmaradó harmadot pedig az idegen nyelvek oktatása.) Feladatunk annál fontosabb, mivel a közművelődési hálózat szakembereinek döntő többsége humán képzettségű, jó részük nemcsak bizonytalan a természettudományok birodalmában, de affinitása is csekély. Ráadásul az ilyen programok nem oly látványosak és népszerűek, mint például a folklór, a kórus vagy a színjátszómozgalom. Így aztán hosszú időn keresztül a természettudományok megismertetése, népszerűsítése nem volt könnyű. Az előadókra is jellemző volt az egyoldalúság. A tudomány felől közelítették az érdeklődőkhöz, pedig az emberek mindennapjainak problémáira, az élet által felvetett kérdésekre kellene a tudományos választ keressük. A korszerű tudományos ismeretterjesztés alapja a társadalom igénye, s az ismeretterjesztésnek a tudományok eredményeit is úgy kell interpretálni, hogy felkeltse a kíváncsiságot, ébren tartsák az érdeklődést.

A Stúdió azért alakult hogy a TIT különböző természettudományi szakosztályainak tevékenységét összefogja, komplexitást teremtsen, a természettudományos ismeretterjesztés módszertani központjává váljon. Az 1969-ben létrejött Stúdió három dunántúli és három alföldi nagyváros művelődési központjának közvetítésével tart kapcsolatot mintegy 900 szakkörrel, ismeretterjesztő klubbal. Tehát olyan közösségekkel, amelyeknek tagsága meglehetősen heterogén, a közös hobbi — gombászás, ásványgyűjtés, modellezés, csillagászat stb. — és az emberi kapcsolatok tartják össze őket. Az említett rendszerben folyik az információátadás, a továbbképzés, az orientálás, a találkozók és bemutatók szervezése.

— A természettudományi ismeretterjesztés, úgy tünik, felkarolta a legújabb és az eddignél hatásosabb módszereket, így például nagyban felhasználja a vizuális ismeretterjesztést és élményszerzést.

— Valóban, a képi oldalnak nagy szerepet szánunk. Elősegíti és rögzíti az információ megértését, befogadását. Így jutottunk el a televízióhoz, a videoprogramokhoz, a filmkészítéshez, a diaporámához. Elsősorban a fehér foltokat igyekeztünk fölmérni és audiovizuális műsorokkal népszerűsíteni például a természettudományok világnézeti szféráját (az élet keletkezése, helyünk az univerzumban stb.), választ keresni a mindennapi élet apró kérdéseire (kőzetek meghatározása, akvarisztikai ismeretek, háztartási gépek — be kell vallonom, ez nem volt túl sikeres) és a tudomány más területeiről is készítettünk műsorokat. Ezenkívül fizikai jelenségeket demonstráló eszközöket állítottunk elő, me-

lyekből egy állandó és több vendorkiállítás is szerveztünk. Ezen túlmenően tablótárlatok is járják az országot, a Nyugtalan föld és a Környezetünk és az ásványok című az újszegedi művelődési házban láthatók. Úgy igyekeztünk ezeket összeállítani, hogy pótolja vagy kiegészítse az iskolai oktatás hiányosságait, lépéshátrányát.

— Néhány évvel ezelőtt szinte világvizonylatban a fizika, majd a biológia játszotta a tudományok primszerepét. Most, a regresszió, a gazdasági műveltség került előtérbe.

— Műveltségképünk meglehetősen ellentmondásos. A gazdasági helyzet romlásával valóban homloktérbe kerültek a gazdasággal kapcsolatos tudományok. Az általános műveltségideál stratégiája szenved kárt, ha apró, rövidtávú célprogramok taktikai attakjai veszik át a főszerepet. Az általános műveltségideál a változó korhoz alkalmazkodó változó ember. A TIT-nek is az a feladata, hogy ezt a komplex műveltségisményt népszerűsítse. Követünk el hibákat, bizonyos divatos és rövidtávú programok rákényszerítettek bennünket praktikus tanfolyamok, kurzusok szervezésére. Természetesen erre is szükség van, ha a tudomány általános problémái nem szenvednek kárt. Józán arányban, tárgyabb viszonyok között kell ötvözni és menedzselni ismeretterjesztő munkánkban a tudomány élvonalát, az iskolai oktatást és a társadalom által fölvetett igényeket.

Tandi Lajos

Rendelő — kisállatok kezelésére

Evekig úgy tűnt, nincs különösebb kultusza Szegeden a kisállattartásnak: néhányan ugyan otthonukba fogadtak itt is kutyát, macskát, papagájt, de korántsem annyira elterjedt tenyésztésük, mint mondjuk a fővárosban, vagy akár Pécsen. Ezt mérlegelve döntött úgy a megyei állat-egészségügyi állomás, a vásárhelyi kórházi rekonstrukció idején, hogy az új, korszerű intézményt mégsem a megyeszékhelyen — mint általában szokásos — hanem a régi helyen építik föl, mondván: értelmetlen lenne a Tiszán inneni területekről a „pácienseket”, nagy- és kisállatokat messzire utaztatni.

Igen ám, de időközben kiderült: a szegediek sem kevésbé állatszeretőek, mint más városok lakói. Igaz ugyan, hogy itt népes a kutyát, macskát nem kedvelők tábora is, melynek tagjai azt a szélsőséges nézetet képviselik: emberszeretet és állatszeretet egymásnak ellentmondó fogalmak. Márpedig természethez kötődésünknek, s érzelmevilágunk gazdagságának egyaránt kifejezője lehet mindkettő.

A „lázadást” — amint olvasóink bizonyára emlékeznek is rá —, az váltotta ki, hogy a városban joggal népszerűvé vált állatorvos egy szép napon nem fogadta betegeit. Az indok is napvilágot látott lapunkban: új hivatali beosztásával nem egyeztethető össze a magánpraxis. A hosszú évek alatt megszerzett bizalmat azonban nem testálja át az ember egykönnyen más valakire, érthető tehát a „gazdák” ragaszkodása az orvoshoz. Emellett tény az is, hogy aligha akad a városban állatorvos, akinek ennyire szívügye lett volna a kis családi kedvencek gyógyítása.

Mi lesz hát a beteg kutyákkal, macskákkal, hóp-

csögökkel, madarakkal, akváriummal halakkal itt, Szegeden? — kérdeztem **dr. Szabó Jánost**, a Csongrád megyei állategészségügyi állomás igazgatóját. A válasz megnyugtató: gondjukat viseli az egészségügyi szolgálat. A fölismerés, hogy állatorvosi rendelőt kell létesíteni Szegeden is, már régebbi, a megvalósítást gyorsította meg ez a váratlan esemény. Az állomás székhelyén, a Zöld Sándor utca 9. számú épületben máris berendeztek egy rendelőt, ahol négy orvos: **dr. Prigli Mária**, **dr. Szücs László**, **dr. Rácz Zoltán** és **dr. Turgonyi Lajos** rendel fölvaltva. November 15-től hétfőn, kedden és csütörtökön fél 5-től 6-ig, pénteken fél 4-től 5 óráig fogadják itt a kis betegeket, emellett tanácsadással is szolgálnak az orvosok.

Ezek azonban csak az első, kezdeti lépések. Tervezik, hogy ha igény lesz rá, növelik a rendelési időt, s bővítik a szolgáltatásokat. A fejlesztés lehetővé teszi, hogy kutyakozmetikát nyissanak, vagy akár kisebb műtéteket is elvégezzenek itt. Foglalkoznak egy kutyamegőrző létesítésének gondolatával is. Mindehhez a fizetett szakembereken és a pénzen kívül azonban még valamire szükség lenne: némi önkéntes, „állatbaráti” segítségre. Egyelőre ugyanis nincs, aki az állatok lefogásával megkönnyítene a vizsgálat, injekciózó orvosok munkáját.

Meglevo igényeket elégíti ki a most megnyitott állatorvosi rendelő, tehát csak örülni tudunk létének. Emellett azonban bizakodunk is: szolgálataival hozzájárul a kultúrát, emberi életet gazdagító állattartás elterjedéséhez és ezáltal a macska-, kutyabarátok, valamint az ellentábor békés egymás melletti éléséhez.

Ch. A.

Csehszlovák játék- és ajándékvásár

A Csehszlovák Kulturális és Tájékoztató Központ budapesti székházában csütörtökön karácsonyi ajándék- és játékiállítás rendeznek. Az immár hagyományos tárlaton — amelynek valamennyi darabja megvásárolható — ezúttal három prágai ipari szövetkezet mutatja be termékeit. Mint a kiállítás megnyitóján elhangzott, Csehszlovákiában csaknem 400 ipari szövetkezetben 185 ezer dolgozó mintegy 30 ezerféle termék előállításával foglalkozik. A Népköztársaság úti kiállítóteremben megnyitott tárlaton, ahol december végéig vásárolhat a közönség, távirányítású hajók, műanyag játék- és filcfigurák, autó- és hajómodellek s karácsonyfadíszek is kaphatók.

Úttörővezetők tanácskozásai

Tegnap, csütörtökön három úttörőelnökség is tanácskozott Szegeden. A Csongrád megyei testület szervezési kérdésekben döntött, valamint összegezte a nyári úttörőtáborok tapasztalatait. A romániai, a jugoszláviai, a szovjetunióbeli és a franciaországi üdülésekről megállapították: e cseretáborok sikeresek voltak, gazdag élményt nyújtottak a gyerekeknek. A külföldiekhez hasonlóan az itthoni táborokról is inkább kedvező, mintsem elmarasztaló véleményüknek adtak hangot a megye úttörővezetői. Például azért, mert a korábbi évektől eltérően több úttörőcsapat vállalkozott önálló tábor megrendezésére. Ez különösen dicséretes, hiszen napjainkban nehéz olcsó táborhelyet, szállást találni.

Különösen a szegedi, szentesi, szentesi járási csapatok jeleskedtek. Egyre népszerűbbek a megyében a tanácsi kezelésű váltótáborok, amelyek a cseretáborokat teszik lehetővé. Az előnként elmondta véleményét a napközis táborokról: tovább javult, színesebbé programjuk, elsősorban a művelődési házaknak köszönhetően. Am a jövőben még több segítséget várnak a népművelőktől.

A szegedi úttörőelnökség tájékoztatót hallgatott meg a közelmúltban megtartott megyei úttörővezető-konferenciáról, **Szabó Agnes** elnöktől.

A szegedi járási testület soros ülésén — szervezési feladatai ellátásán túl — elkészítette a jövő évi rendezvények tervét.

Hetvenéves a posta központi kábelüzeme

Csütörtökön jubileumi nappal emlékeztek meg a posta központi kábelüzeme 70 éves fennállásáról. Az egésznapos szakmai programsorozatot **Buják Konstantin**, a Magyar Posta gazdasági igazgatója nyitotta meg. Hangsúlyozta, hogy ez az üzem a posta legnagyobb kábelművelő és kábelbeszerelő szervezeteiként két évtizedes munkájával jelentős szerepet töltött be az ország távközlési kábelhálózatának kiépítésében, korszerűsítésében az új technológiák kifejlesztésében, hazai bevezetésében.

A Magyar Posta vezetése távközlési fejlesztési

programjának megvalósítása is számottevő feladatokat ad a mintegy ezer fizikai dolgozót foglalkoztató, korszerű földmunkagépekkel és kábeltechnikai műszerekkel jól felszerelt üzemnek. A kábelüzem munkái közé tartozik a fővárosban a Krisztina, a Teréz és a Zuglói távbeszélő-központok kábelhálózatának korszerűsítése, valamint a közmű- és közlekedési rekonstrukciókhoz (metró, Árpád-híd, 3-as autópálya) kapcsolódó számos kábelépítés stb. Részt vesz továbbá a világvizonylatban újdonságot jelentő optikai hírközlés honosításának előkészítésében is.

Balástyai aggodalom

Nem lesz elegendő a répaszelet — ezért aggódnak Balástyan. A legrosszabb a helyzet a Rákóczi Tsz-ben, ahol 150 vagon répaszeletet várnak, de eddig mindössze 15 vagonnal kaptak. Kordás Péter elnök szerint még a szezon elején Mezőhegyesről teherautóval szállítottak nekik valamennyit. Később azonban központi keretet képeztek a répaszeletből, megállapították, melyik gyár melyik területekre szállíthatja ezt az aszályos évben oly fontos tömegtakarmányt.

Az ercsi cukorgyárral is beszéltek már telefonon: ott azt ígérték, minden másnap adnak fel répaszeletet Balástyára. A valóságban az a helyzet, hogy vasárnap múlt egy hete, hogy utoljára kaptak belőle. A Rákóczi Tsz-ben azt tervezték, hogy legalább december közepéig, az érkező répaszeletet etetik az állatokkal, csak utána bontják föl saját silókészletüket. Ezt már most meg kellett tenni, mert annyi répaszeletet sem kaptak, hogy az állatokat folyamatosan etethenék. A kistermelők az összes mennyiségből mintegy hetven vagonnal igényeltek, sajnos, eddig semennyit sem jutott nekik. Többen azon agódnak, hogy véget ér a cukorgyártási szezon anélkül, hogy hozzájuthatnának a takarmányhoz.

A megyei tanács vb mezőgazdasági osztályának szakemberei mindent megtesznek, hogy megérkezzen az aszályt sújtotta Csongrád megyébe az igényelt répaszelet. Ennek pillanatvilág legnagyobb akadályát a vagonhiány. A tanácsot a minisztériumnak is jelezték már a helyzet. Választ ugyan még nem kaptak, de bizakodnak: decemberben, mire a szállítási csúcs alábbhagy, s ámottevé javulást lehet várni.

(-cs -n)